

KOLIKO SU *DOBRI* NAŠI AUDIOSISTEMI?

ivan supek

Na jednoj prezentaciji dva znalca *high end* audija ušli su u dobro poznatu diskusiju - ukratko argument prvoga bio je „kada šecem ulicom i čujem glazbu, ni na trenutak nisam u nedoumici da li čujem pravu stvar ili njezinu reprodukciju kroz ne-znam-kako-dobar audiosistem“, naspram argumenta drugoga koji je tvrdio „da ako nas najbolji audiosistemi u trenutku možda i nisu u stanju posve prevariti, to će oni sigurno biti u stanju u skoroj budućnosti“. Argument me podsjetio na davnu diskusiju s ocem glede pitanja (ne)mogućnosti da računala nadmaše ljude u igranju šaha. Naravno da je moj otac bio u pravu kada je tvrdio da oni to neće moći činiti na način kako to velemajstori čine – intuicijom i maštom, no bilo je točno i moje predviđanje da će oni to *brute force* metodom ipak postići do kraja XX. stoljeća. Slično je i s dvokanalnom reprodukcijom zvuka koja je ovdje bila predmetom diskusije i koja *per se* ne sadržava i ne može sadržavati dovoljno informacija za potpuno vjernu reprodukciju glazbe.

Naime, dvokanalnim tj. stereozapisom nemoguće je zapisati sveukupne prostorno-vremenske informacije, pa je upravo to po čemu „prijevanu“ još uvijek možemo relativno lako razotkriti. Dakle, ne radi se tu više o problemima koji se odnose na uglavnom preboljene „dječje bolesti“ audioreprodukcije – dinamiku ili mikrodinamiku, frekventni opseg, distorzije i slično, već se radi o sljedećoj skupini daleko suptilnijih odrednica koje se uglavnom odnose na prostorno-volumensku definiciju instrumenta ili grupe instrumenata te na što točniju eksplikaciju vremenske strukture reproduciranog glazbenog signala. Čest primjer koji navodim i koji sjajno ilustrira problem je nemogućnost vjernog zapisa žagora veće skupine ljudi u većoj prostoriji dvokanalnom tehnikom, a da smo poslije slušajući, bilo preko zvučnika, bilo slušalice, u stanju fokusirati ili bolje rečeno izdvajati i razaznati što govori pojedina osoba ili pratiti razgovore izdvojene skupine osoba iz opće buke. To možemo u živo naravno s lakoćom – „prislušivati“, tj. biti „socijalno informirani“, no kod dvokanalne reprodukcije to će za nas ostati samo šum iz kojeg ne možemo izvući željene informacije jer njih jednostavno nema. Naravno, upravo je riječ o situaciji u kojoj već spomenuti osnovni parametri zvuka (dinamika, frekventni opseg, itd.) ipak nisu toliko zahtjevni (a da ipak jesu i oni pročitajte članak [Paradoksi i iluzije](#)), pa time ni bitni za ovu diskusiju. No sve ono „ostalo“ jest, i tu se naš uobičajeni stereozapis pokazuje bitno manjkavim i nesavršenim. Neću ulaziti u diskusiju koliko kanala je zapravo potrebno za vjeran zapis i kakve kvalitete oni moraju biti jer to nije

relevantno za argument koji nastojim ovdje iznijeti; iako je fer napomenuti da naše znanje psihoakustike u trenutku niti ne može dati jednoznačan odgovor ni na to pitanje.

Što se mene osobno tiče, kad nađem vremena i upalim moje drage „lampice“ te stavim ploču na gramofon, u stanju sam u potpunosti uživati u glazbi, pa čak i u velikoj simfonijskoj glazbi. Naravno da reprodukcija zvuka nije ni blizu onome što čujem na koncertu, ali ja uživam u glazbi, i to je ono bitno. Priznajem, u stanju uživati, i kad slušam glazbu u svom autu sa sasvim običnog audiosistema. U čemu je kvaka? Tko je onda u pravu? Odgovor je vrlo jednostavan. Nisu bitne naše uši ili audiosistem, nego naš mozak, a on je u stanju činiti čuda. On je, ako mu to dopustimo, a u tome i jest poanta, u stanju nas „prenijeti“ u koncertnu dvoranu, na omiljenu plažu na moru ili u davno proživljeni događaj – sanjati se može i budan. Dakle, bitan je naš stav kad prilazimo sistemu za reprodukciju glazbe – da li mu pristupamo sa željom da budemo „prevareni“ i uživamo u glazbi ili tek upražnjavamo „radni“ posjet s namjerom da nešto analitički poslušamo, ocijenimo ili unaprijedimo. Legitimno je oboje, no moj problem je u tome što su neki audiofili stalno u ovom drugom modalitetu, pa zgrčeni sjede na rubu stolca i pažljivo oslušuju kad će im audiosistem prirediti sljedeću „nepodopštinu“ preslušavajući po ne znam koji puta (pre)dobro poznat jedan te isti nosač zvuka. O uživanju u glazbi ili širenju glazbenih horizonata naravno nema ni riječi. Daleko mi je draži modalitet koji koriste glazbenici/muzikolozi koji uglavnom „mogu živjeti“ s bilo

kakvim audiosistemom. Ukoliko pri tome svoje skromne financijske resurse koriste za proširivanje vlastite diskoteke, zaista im se nema što prigovoriti. Tu ipak treba napomenuti da ako je sistem „odveć loš“, to će uvelike otežati upoznavanje s posve novim ili/i jako složenim glazbenim djelima koje glazbenik/muzikolog nije imao prilike čuti izvođene na koncertu (čitanje notnog teksta ipak ne daje potpuni uvid) pa stoga preporučam i glazbenicima razumnu ravnotežu između *hardwarea* i *softwarea*.)

Dakle, pravo pitanje nije koliko su dobri našu audiosistemi već koliko nam omogućavaju da mi uživamo u glazbi, a za to smo daleko više odgovorni mi sami nego naši audiosistem. Prema tome, svatko treba naći svoju osobnu mjeru i glede načina slušanja audiosistema i glede njegove kvalitete, čitati cijene. Ukoliko bi me neki mlađi čitatelj upitao za savjet, rekao bih da o boljem audiosistemu ne treba ni razmišljati dok ne (sa)kupi barem stotinjak nosača zvuka, a dok ih ne sakupi barem tisuću, cijena cjelokupnog audiosistema ne bi smjela prelaziti cijenu njegove diskoteke. Kad sakupite tisuću i više nosača zvuka, ulazite u fazu „izbirljivosti“ i dopušteno vam je malo se „iživjeti“ glede *hardwarea*.

Do te faze pokušajte izbjeći uobičajenu audiofilsku „zamku“ i kupovati još one malo bolje kabele koji koštaju i više nego vaša cjelokupna diskoteka. No, kad popunite vašu diskoteku sa barem petsto nosača zvuka, tada je zaista preporučljivo da svoj audiosistem poslušate posve analitički, kao i sisteme vaših prijatelje ili audiodistributera i potom odaberete nešto

zaista dobro po vlastitom ukusu a što još uvijek ne koša koliko i novi automobil. To je ipak važno jer dobar audiosistem često nam omogućava lakše prihvaćanje novih glazbenih djela. Vrlo je teško upoznavati se s baroknom polifonijom ili kompleksnom elektroničkom glazbom posredstvom prijenosnog tranzistora.

Analitički način slušanja nužan je i kada ste prisiljeni zamijeniti neispravnu audiokomponentu. Dakle, i glazbenici u takvoj situaciji moraju „uključiti“ analitički način slušanja, po mogućnosti pozvati u pomoć tehnički nadarenijeg prijatelje ili znanca i nakratko se posvetiti problemu (iz)vrsnosti glazbene reprodukcije njihovog audiosistema.

Naoko jednostavno pitanje postavljeno u naslovu dovelo nas je do odgovora da ste ustvari bitni vi i vaš stav kada slušate glazbu, a ne koliko je dobar ili izvrstan vaš audiosistem. Odgovor ujedno u sebi implicite sadržava i osnovnu misiju našega časopisa – širenje glazbenih horizonata i premošćivanja jaza između onih posvećenih samo glazbi i onih (odveć) audiofiski i tehnološki orijentiranih. Promicanjem sveukupne glazbene kulture i jedne i druge skupine nastojimo im pomoći pri odabiru pravih nosača zvuka za njihovu diskoteku, kao i pri nabavi novih audiouređaja, kako onih vrlo pristupačnih cijenom tako i onih koji već pružaju pravu audiofilsku kvalitetu zvuka. Nadamo se da u tome i uspijevamo, tj. da smo svima vama bili od pomoći tijekom proteklih desetljeća izlaženja našeg i vašeg časopisa WAM, jer zaista se trudimo.